

Uuden nuorisopalvelualueen muodostaminen Laukaan kunnan sivistyspalveluihin

Taustamuistio

Nuorisopalvelualueen valmistelun lähtökohdat

Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan talouden tasapainottamisohjelman 25.9.2023 (§37). Ohjelmassa linjattiin nuorisopalveluista seuraavasti:

Entisen HYPE:n tehtävien jaottelu ehdotetaan tehtäväksi Kuntaliiton nelikentän mukaisesti, jossa etsivät nuorisotyöntekijät sijoittuisivat nuorisotyön alaisuuteen. Nuorisotyön painopiste siirtyy ilta-aikaan ja päiväaikaisesta nuorisotyöstä vastaa etsivät nuorisotyöntekijät. Nuorten ryhmämuotoinen toiminnan järjestäminen selvitetään osana TE2025 valmistelua sen riippuessa mm. pajatoiminnan tulevaisuudesta.

Tälle toimenpiteelle asetettiin säästötavoitteeksi 20 000 euroa vuodelle 2024 ja 20 000 euroa vuodelle 2025 sekä yhteensä 1-2 henkilötyövuoden vähennys.

Tasapainottamisohjelman kirjauksen myötä sivistyspalveluissa alettiin valmistella viranhaltijatyönä uutta nuorisopalveluiden kokonaisuutta sijoitettavaksi vapaa-aikapalveluiden alaisuuteen. Tarkoituksena on ollut tuoda yhden tulosityksikön alle aiemmin neljän eri tulosityksikön alla toimineet nuorten palvelut: Hyvinvointi- ja perhekeskus Hyphen tulosityksikössä toiminut erityisnuorisotyö ja etsivä nuorisotyö, työllisyyspalveluiden alaisuudessa toiminut etsivä nuorisotyö, vapaa-aikapalveluissa toiminut perusnuorisotyö sekä Vattipajalla toimineet nuorten työpajapalvelut.

Valmistelun ydinryhmässä ovat olleet kaikkien nykyisten tulosityksiköiden päälliköt. Uutta kokonaisuutta on lähdetty kehittämään monialaisessa yhteistyössä palvelualueen työntekijöiden, toiminnan keskiössä olevan kohderyhmän eli nuorten ja heidän huoltajien sekä sidosryhmien kanssa. Valmistelun vastuussa ovat olleet vapaa-aikajohtaja Salla Turpeinen, sivistyksen palvelupäällikkö Anu Kaasalainen, työllisyyden palvelupäällikkö Arja Tirkkonen, nuorisokoordinaattori Jenni Pekonen ja sivistysjohtaja Jussi Silpola.

Nuorisopalvelualueen valmistelun tilannetta on esitelty kevään 2024 aikana kaksi kertaa sivistyslautakunnalle (19.3. ja 16.4.) ja yhden kerran koko valtuustolle (24.4.2024). Esitys uudesta nuorisopalvelualueesta tulee sivistyslautakunnan päätettäväksi 14.5.2024. Tavoitteena on käynnistää nuorisopalveluiden tulosityksikön toiminta 1.8.2024.

Valmistelun tavoitteet

Uuden nuorisopalvelualueen muodostamisen tavoitteena on ollut paitsi resurssien tehokkaampi käyttö, myös aiempaa parempi palvelujen kohdentaminen nuorten muuttuvien tarpeiden mukaan, nuorisopalveluiden kokonaisuuden selkeyttäminen, palvelujen hallinnollinen tiivistäminen sekä ammattilaisten enstistä parempi yhteistyö ja saumattomat palveluketjut.

Kehittämistyössä tavoitteena on ollut vahva osallistaminen ja aito kuuleminen. Kehittämistä on ohjannut näkemys kokonaisvaltaisesta osallistavasta otteesta, laajasta aineiston keruusta sekä vahvasta työntekijöiden ja sidosryhmien ammattitaidon hyödyntämisestä. Keskiössä on koko ajan pidetty laukaalaiset nuoret ja heidän parissa työskentelevät ammattilaiset. Samalla on haluttu sitoa laukaalaista nuorisotyötä aiempaa enemmän alueelliseen ja valtakunnalliseen nuorisotyön kehittämiseen. Valmistelussa on tiiviisti seurattu muun muassa tuoretta valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman eli VANUPO:n valmistumista vuosille 2024-2027. Lisäksi on oltu aktiivisesti mukana Keski-Suomen nuorisotyön verkostossa ja aluekoordinaatiossa.

Kehittämistyön muodot ja eteneminen

Nuorisopalveluiden tarvitsemaa muutosta on lähestytty erilaisin osallistavin ja tutkivin menetelmin. Työmuotoja ovat olleet työntekijöiden ja esihenkilöiden yhteiset kehittämispäivät, muiden kuntien nuorisotyön benchmarkkaus sekä kaikille kuntalaisille avoimet nuoriso- ja sidosryhmäkyselyt. Yhtä aikaa kehittämistyön kanssa on ollut käynnissä kahden työntekijän opinnäytetyön tekeminen, mitä on hyödynnetty laajasti nuorisopalvelualueen kehittämistyössä.

Kehittämispäivät ovat olleet työskentelyn kulmakivi. Kehittämispäiviä on pidetty kerran kuukaudessa keväällä 2024. Niihin ovat osallistuneet kaikki nuorisotyötä tekevät henkilöt ja heidän esihenkilönsä. Päivien aiheena on ollut uuteen työyhteisöön tutustuminen, luottamuksen synnyttäminen ja yhteiskehittämisen käynnistäminen (kehittämispäivä 1), nuorisotyön nykytilan kuvauksen laatiminen Nuorisotyön perussuunnitelman (NUPS) muodossa (kehittämispäivät 2-3) sekä tulevaisuuteen suuntaava tulevaisuusverstastyöskentely (kehittämispäivä 4).

Toisena menetelmänä kehittämistyössä on ollut tiedon kerääminen muista kunnissa. Tietoa kerättiin tietoa asukasmäärän mukaan Laukaan kuntaa vastaavien kokoisilta kunnilta (ns. benchmarkkaus). Asukasluvun mukaan lähestyttiin 14 samankokoista kuntaa sähköpostin kautta lähetetyillä kysymyksillä, joihin vastauksia saatiin 10 kunnalta. Benchmarkkauksella tavoiteltiin lisätietoa kunnissa hyväksi todetuista työmuodoista, toimintojen järjestämisen erilaisista mahdollisuuksista sekä yhteistyön ja ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuksista.

Kolmantena tiedonkeruun menetelmänä on ollut kaikille kuntalaisille avoimet nuoriso- ja sidosryhmäkyselyt. Kyselyt olivat avoimena 28.4.-7.5.2024. Kyselyissä kartoitettiin 13-29-vuotiaiden nuorten toiveita ja

tarpeita tulevaisuuden nuorisotyölle, nuorten vanhempien ajatuksia nuorisotyön tarpeista sekä sidosryhmien näkemyksiä nuorisotyöhön jatkossa tarvittavista painopisteistä. Nuorten kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 500 kpl ja sidosryhmien kyselyyn 230 kpl. Kyselyiden analysointi on käynnissä. Niiden anti tulee yhdessä muiden aineistonkeruiden kanssa oleellisesti vaikuttamaan nuorisopalvelualueen sisällöllisiin painopisteisiin syksystä 2024 lähtien. Nuorisopalvelualueen palveluiden, viestinnän ja yhteistyön uudistamista tehdään vaiheittain seuraavien vuosien aikana. Seuranta ja arviointia kehitetään, jotta palveluiden kokonaisuudesta tulee dynaaminen ja palveluntarpeita vastaava.

Nuorisopalvelualueen kehittämisprosessissa seuraavia askeleita ovat mm. työnkuvakeskustelut, mahdolliset uudet rekrytoinnit, palvelusisältöjen kehittäminen, sidosryhmäyhteistyön selkeyttäminen ja viestintäsuunnitelman laatiminen. Työnkuvien tarkistaminen ja päivittäminen on tunnistettu tarpeelliseksi ja akuutiksi osaksi muutosprosessia. Tämä tarve on noussut esiin paitsi esihenkilöiden, myös työntekijöiden omasta toiveesta. Työnkuvia on kuvattu osana NUPS-prosessia ja visioitu osana tulevaisuusverstasta. Tarkemmat työnkuvakeskustelut aloitetaan välittömästi uuden tulosityksikön perustamisen päätöksen jälkeen esihenkilön ja työntekijöiden kesken.

Resurssit ja niiden muutos

Nuorisotyön vuosittaisten toimintamenojen kokonaisuuden neljässä eri tulosityksikössä on arvioitu tilinpäätösten 2022-2023 ja talousarvion 2024 perusteella olevan yhteensä noin 720 000 euroa. Tuloja on ollut noin 120 000 euroa. Kate on ollut 600 000 euron luokkaa. Luvut eivät sisällä koulunuorisotyön hanketta eivätkä työpajatoiminnan kokonaisuutta. Uuden nuorisopalvelun tulosityksikön toiminnan kuluramiksi esitetään noin 640 000 euroa. Merkittävin säästö tulisi henkilöstökuluissa. Osa säästöistä toteutuisi säästönä sisäisissä vuokrissa, mikä tulee Leppäveden Reppulan nuorisotilasta luopumisesta. Tämä ei ole säästöä kunnan kokonaiskuluissa, vaan tilakulu siirtyisi varhaiskasvatuspalveluiden budjettiin. Reppulan tilan siirtyminen nuorisopalveluilta varhaiskasvatukselle takaisi kuitenkin sen, että varhaiskasvatukselta poistuu tarve lisätilojen vuokraamiselle tai rakentamisinvestoinnille.

Taulukko 1. Arvio nuorisopalveluiden nykyisistä resursseista neljässä eri tulosityksikössä yhteensä sekä esitys uuden nuorisopalvelun tulosityksikön resursseista. (Viranhaltija-arvio TP22/TP23/TA24 mukaan.)

	Nykytila	Esitys
Tulot yhteensä	119130	80000
4001 Henkilöstökulut	443520	394350
4300 Palvelujen ostot	35990	25990
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	32620	32620
4800 Muut toimintakulut	206650	186650
Kulut yhteensä	718780	639610
Kate	-599650	-559610
	Muutos	-40040

Nuorisotyötä tekee tällä hetkellä neljässä eri tulosityksikössä yhteensä seitsemän vakituista työntekijää ja neljä määräaikaista työntekijää, yhteensä laskennallisesti 12 henkilötyövuoden verran. Lisäksi nuorisotiloilla työskentelee 1,5 henkilötyövuoden verran tuntityöntekijöitä. (Taulukko 2.)

Uuden tulosityksikön työntekijöiksi esitetään yhdeksää vakituista työntekijää (8,5 htv). Kohdennettu koulunuorisotyö jatkuisi hanketyöntekijän tai -tekijöiden voimin määräaikaisena. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä voidaan sisällyttää tarvittaessa myös nuorisohjaajien ja etsivien työhön. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön vakiinnuttaminen on pidemmän aikavälin tavoite.

Vakituista työntekijäresurssia pidetään uudelle palvelualueelle tärkeänä lähtökohtana. Sitoutuneet ja vakiintuneet työntekijät ovat palvelujen pitkäjänteisen kehittämisen edellytys ja myös suuri työhyvinvoinnillinen tekijä. Uusi palvelualue tulee vaatimaan työntekijöiden osaamisen kehittämistä ja ammatillista kehittymistä, mihin vakituiset työsuhteet ja työntekijöiden sitoutuminen ovat tärkeä edellytys.

